

Ölkəmizdəki milli-mədəni müxtəliflik və etnik-dini dözümlülük mühiti yüksək dəyərləndirilir

Azərbaycan həm multikultural dəyərlərin tətbiqi, təbliği, həm də müsəlman aləmində vəhdət və qardaşlıq ideyalarının bərqərar olduğu məkandır

Məhəmməd Nərimanoğlu

Azərbaycan İlahiyyat İnstitutu, İslam Tarixi, İncəsənəti və Mədəniyyəti Araşdırma Mərkəzi ilə birlikdə AMEA-nın akademik Z. Bünyadov adına Şərqsünəslıq İnstitutunun təşkilatçılığında Bakıda keçirilən “İslam sivilizasiyası Qafqazda” II Beynəlxalq Simpoziumu öz işini başa vurdu.

Öncədən qeyd edək ki, “İslam Sivilizasiyası Qafqazda” I Beynəlxalq Simpoziumu islama dərinədən bələd olan Ümummilli Lider Heydər Əliyevin birbaşa təşəbbüsü ilə 1998-ci il dekabrın 9-11-də Bakıda keçirilib. Ulu Öndər Heydər Əliyev vaxtilə “Qafqazda islamın yayılması və inkişaf etməsi Azərbaycandan başlayır” söyləməklə islam sivilizasiyasının Qafqazda bərqərar olmasında ölkəmizin oynadığı əhəmiyyətli rola diqqət çəkmişdir. İslamın Qafqazda yaşayan xalqların həyatındakı əhəmiyyətinə dərinədən bələd olan Ümummilli Liderin birbaşa təşəbbüsü və iştirakı ilə 1998-ci il dekabrın 9-dan 11-dək Bakıda “İslam sivilizasiyası Qafqazda” Beynəlxalq Simpoziumu keçirilib.

Təmali Ulu Öndər Heydər Əliyev tərəfindən qoyulan dini dəyərlərə hörmət və qayğının, həmçinin dinlərarası tolerantlıq və multikultural ənənələrin təbliğinə əsaslanan bu nəcib siyasəti hazırda Prezident İlham Əliyev uğurla davam etdirir.

Azərbaycan dünyada tolerantlıq və multikulturalizm ideyalarını təbliğ və tətbiq edən nümunəvi bir ölkə kimi tanınıb. Simpoziumda bu ideyaların təbliğində Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban Əliyevanın xidmətləri xüsusi vurğulandı. Qeyd edildi ki, ölkəmizdə çox sayda məscid, kilisə və sinaqoq dövlət vəsaiti hesabına tikilib, həmçinin təmir edilib.

Tədbirdə Azərbaycan İlahiyyat İnstitutunun rektoru, ilahiyyat üzrə fəlsəfə doktoru Ceyhun Məmmədov islamın Qafqaz xalqlarının həyatında tutduğu əhəmiyyətli mövqeyə, həmçinin qafqazlı alim və mütəfəkkirlərin islam sivilizasiyasına bəxş etdikləri töhfələrə toxundu: “Qafqazın ən böyük məscidi olan “Heydər Məscidi”nin inşa edilib inanclı insanların istifadəsinə verilməsi, din sahəsində peşəkar kadrların hazırlanması məqsədilə Azərbaycan İlahiyyat İnstitutunun yaradılması, dini-mənəvi sferaya dövlət dəstəyinin gücləndirilməsini təmin etmək məqsədilə Mənəvi Dəyərlərin Təbliği Fondunun yaradılması bunun ən bariz nümunələrindəndir...”

Qafqazda İslam sivilizasiyasının yayılması tarixinin elmi şəkildə öyrənilməsi və onun aktual problemlərinin araşdırılması, ölkəmizin uzunəsrlik keçmişə malik, qarşılıqlı hörmətə əsaslanan milli-mədəni müxtəliflik və etnik-dini dözümlülük mühiti bu gün də davam etdirilir.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə bu gün respublikada mövcud tolerant və multikultural mühitin dünyada tanınması istiqamətində həyata keçirilən tədbirlər bir daha həmin siyasətin alternativini olmadığını təsdiqləyir. Bir sözlə, Azərbaycan müsəlman, o cümlədən islam dünyasının mərkəzi kimi bu gün diqqət mərkəzindədir.

Baş a çatan “İslam sivilizasiyası Qafqazda” II Beynəlxalq Simpoziumda islam sivilizasiyasının inkişafında qafqazlı, xüsusən azərbaycanlı alimlərin özünəməxsus mövqeyindən bəhs edildi. Simpoziumun keçirilmə tarixinin də rəmzi mənası vardı: iyulun 14-də Ulu Öndər Heydər Əliyevin hakimiyyətə gəlməsinin 50 ili tamam oldu. İlk növbədə məhz bu baxımdan konfransın təşkili xüsusi əhəmiyyət daşıyır.

Yekun konfransda “İslam sivilizasiyası Qafqazda” II Beynəlxalq Simpozium iştirakçılarının Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevə ünvanladığı müraciət qəbul olundu. Bakı şəhərində keçirilmiş “İslam sivilizasiyası Qafqazda” II Beynəlxalq Simpoziumuna göstərdiyi hərtərəfli diqqətə, eləcə də tədbir iştirakçalarına ünvanladığı müraciətə görə dövlət başçısına təşəkkür bildirilən müraciətdə qeyd edilir ki, islam dünyasının ayrılmaz hissəsi olan Azərbaycan tarixən müsəlman sivilizasiyasının yaranması və tərəqqisində mühüm rol oynayıb: “...Təsədüfi deyildir ki, Bəhmənyar Azərbaycani, Şihabəddin Sührəvərdi, Nizami Gəncəvi, Nəsirəddin Tusi, İmadəddin Nəsimi, Seyid Yəhya Şirvani, Məhəmməd Füzuli və yüzlərlə başqa azərbaycanlı mütəfəkkirlər müsəlman aləmində elmi, fəlsəfi və ədəbi düşüncənin inkişafında müstəsna xidmətlər göstərmişlər. İslam mədəniyyəti Qafqazın digər bölgələrinə məhz Azərbaycandan yayılıb...”

Paytaxt Bakının son 10-15 il ərzində evsahibliyi etdiyi bir sıra beynəlxalq tədbirlər kimi, “İslam sivilizasiyası Qafqazda” II Beynəlxalq Simpoziumu da məhz Ulu Öndər Heydər Əliyevin misilsiz ideyalarının həyata keçirilməsinin bariz nümunəsidir. Sosial-iqtisadi baxımdan sürətlə inkişaf edən ölkəmiz elm və mədəniyyət sahəsində də çoxsaylı nailiyyətlərə imza atır. Azərbaycan multikultural dəyərlərin xalq və dövlət səviyyəsində dəstəkləndiyi və beynəlxalq miqyasda təbliğ olunduğu ölkədir. 2016-cı ilin “Multikulturalizm ili” elan olunması da bu ali dəyərlərə dövlət başçısının yüksək münasibətinin təzahürüdür. Qloballaşan dünyada

monokultural mədəniyyət anlayışının multikultural düşüncə ilə əvəzlənməsi, mədəniyyətlərin  z sərhədlərindən çıxması zərurətə çevrilib. Sivilizasiyalararası v  m d niyy tl rararası əlaqələrdə Azərbaycanın multikulturalizmi  n    km si zamanın  aęırışları ilə h mah ngdir.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin 2017-ci ili "İslam həmrəyliyə ili" elan edilməsi haqqında imzaladıęı tarixi sərəncamın da islam dünyasında böyük əhəmiyyəti oldu. Həmin sərəncam dünyada getdik  g cl n n ksenofob v  islamofob qüvvələrə tutarlı cavabdır. Bu, eyni zamanda 2016-cı ilin "Multikulturalizm ili" elan olunması barədə dövlət bařsısının imzaladıęı sərəncamın məntiqi davamı idi. Dünya xalqları birmənalı řekild  g r r və hiss edir ki, Azərbaycan həm multikultural dəyərlərin tətbiqi və t blięi, həm də müsəlman aləmində vəhdət v  qardařlıq ideyalarının yayılması baxımından nümunəvi ölkədir.

Xatırladaq ki, " ar Rusiyasının Qafqazda İslam siyasəti", "Qafqazda din təhsilində məscid, mədrəsə v  xan gahların rolu", "Qafqazda multikulturalizm" kimi mövzular "İslam sivilizasiyası Qafqazda" II Beynəlxalq Simpoziumunun keçirilən panel iclaslarının aparıcı mövzuları idi. Hər paneld  isə çoxsaylı məruzələr dinlənildi.